

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petk in 2. do 100 vst Din 2.50, od 100 do 300 vst Din 4. — večji inzerati petk vrsta Din 4. — Popust po dogovoru. Inzeratni danek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12. —, za inozemstvo Din 25. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo

Ljubljana, Knaflcova ul. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8. —

NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26.

CELJE, Kocenova ul. 2. — Tel. 190.

Jesenice, Ob kolodvoru 101. —

Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Pod tujim jarmom...

Kaj pripoveduje oče v Bazovici ustreljenega Zvonimira Miloša — Fašistične šikane — Zaradi aretacije Zvonimira je morala vsa družina na cesto

Zagreb, 12. septembra. »Novosti« poročajo: Pred fašističnim terorjem in pod vtišom strašnih spominov na usmrtni rod-nega sina so zapustili roditelji ubitega Zvonimira Miloša Trst in prispeli včeraj popoldne, kakor smo že poročali, v Zagreb, da ostanejo trajno tu in dobe zaslužek. Že pred petimi meseci, torej v času, ko je bil Zvonimir aretiran in odpeljan v Rim, je prispe-la v Zagreb njegova sestra Marija in se nastanila na Mlinarski cesti št. 6 pri ge. Sofiji Bantič. Pred dobrim mesecem je pri-spel v Zagreb tudi Zvonimirjev brat Dušan, ki je stavnik. Sestra in brat sta do-bila tu kmalu službo, sestra pri državni železnici, brat pa pri nekem zasebnem pod-jetju. Sedaj, ko so prispeli v Zagreb tudi oče Julij, mati Marija in drugi sin Davor, je v Zagrebu vsa njihova obitelj.

Vsi smo živeli v Trstu vedno v strahu pred terorjem fašizma — je dejal danes našemu sodniku g. Miloš, strti v bolesi in mukah. 18 let je tega, odkar smo sepre-selili tja, pa nismo optirali za Italijo. Tam sem služil pri raznih podjetjih kot urad-nik in blagajnik, pozneje pa kot trgovski potnik. In vsi moji sinovi so bili tam tudi zaposleni po privatnih podjetjih in tudi hčerka je imela službo.

Ko je bil pok. Zvonimir aretiran, je bila mojim sinovom in tudi hčerki služba odpovedana. Kaj nam je preostajalo drugega, nego da pošljem svoje otroke v Zagreb, kjer sem do-bro znan in kjer sem vedel da dobe službe. G. Miloš, ga. Marija Miloš in sin Davor so prispeli včeraj v črni, strti v bolesi in izmučeni od duševnih in fizičnih muk. Ko jih je naš sodnik prosil za razgo-vor, so bili vidno ganjeni, da se jim izka-suje pri nas toliko pozornost, odkar so pre-stopili italijansko mejo. Naglašali so pa, da jim je zelo težko govoriti o sebi in o dogodkih, ki so še tako sveži in ki ponov-no odpirajo globoke rane in roditeljsko bo-lest.

Strti in uničen sem od žalosti za sinom, je dejal g. Miloš. Moja žena je boina in ko-maj smo jo pripeljali s seboj. Sedaj je v postelji v našem novem stanovanju. Tudi sicer mi je neprijetno govoriti o naših nad-logah. Naše rane so odprte. In težko je nam dotikati se jih. Toda pozornosti, so-čutja in utehe, ki so jo nam nudili tu v domovini, ne bomo nikoli pozabili.

Videli smo sina, pretepenega, pokritega s ranami. Videli smo, kaj so napravili fašisti iz tega zdravega, krepkega fanta. Ves je bil obvezan. Hoditi ni mogel, temveč so ga morali nositi.

In strti oče je obmolnil. Globoka, toda tiha, nema melanholična slovenska bolest se mu je zrcalila iz izmučenega obraza.

In zaradi vsega tega mi je neprijetno obujati spomine na te strašne ure. Ničesar vam ne morem povedati. Pa tudi ne želim, da bi se ta stvar morda nehoti reklamirala. Fašisti bi bili sposobni povzpeti se do očika, da sem hotel delati iz te nesreče sebi in v svoji obitelji reklamo, da bi mi svet pomagal.

Težko je bilo našemu sodniku pre-gledati užalostenega očeta, da se objava go-vorov z njim nikakor ne more in ne bo tako razumela. Komaj je dobil tudi njegovo sliko. Ta družinska slika, ki jo danes pri-našamo, žal ne kaže točno g. Miloša. Nare-jena je pred tremi leti, toda na nji je mlajši najmanj za 10 let. Sedaj ima več sivih las in poteze na obrazu so izrazitejši nego so bile.

Včeraj in danes je imel g. Miloš v me-stu mnogo opravkov. Treba je bilo preskr-beti potrebne dokumente, počakati stvari, ki so prihajale z vlakom, opraviti selitev itd. Naše oblasti so mu šle v vsakem po-gledu na roko, vse akte so mu izdajale zelo hitro in postrežljivo. G. Miloš je pose-bit svojega starega znanca, šefa policije dr. Bedekovića in ta je odredil, naj mu ta-koj izdajo vse potrebne dokumente.

Nameraval sem oditi k banu dr. Šilovi-ću, ki ga tudi dobro poznam, je dejal go-spod Miloš. Sedaj pa vidim, da ni potrebno. Naše oblasti in vsi, na katere sem se do-slej obrnil, mi gredo tako na roko, da me je naravnost ganila pozornost, katere sem bil deležen v Jugoslaviji odkar sem pre-stopil mejo. A kako ste novinarji zvedeli, da potujemo? Iz Trsta smo krenili skrivaj. Nismo hoteli, da bi kdo vedel za nas, da bi nas zopet ne šikanirali. Čim pa smo pre-stopili jugoslovensko mejo, so nas povsod sprejeli žarilo in bratsko. Najprej so nas

sprejeli na Rakeku. Prinesli so nam kave in zelo so skrbili za nas. Ljudje so nam izražali sočutje, toda

naša bolest je velika.

V Ljubljani je nas sprejel tudi dopisnik »Novosti«, ki je nas priporočil postaje-načelniku. Sprejem v Ljubljani je nas prijetno presenetil. In sedaj, ko smo komaj dospeli v Zagreb, nam že gredo vsi na roko.

V inozemskem in našem tisku se mnogo piše o procesu. Vemo marsikaj o ravnanju fašistov in o procesu. Povejte nam, ali so vas hudo preganjali?

Šikanirali so nas na vsakem koraku. Ko je bil pokojni Zvonimir zaprt, nas niso pustili k njemu. Posrečilo se nam je go-voriti s pokojnim sinom trikrat in sicer pred procesom, ne pa med njim, dvakrat je govorila moja žena, enkrat pa jaz. Da-vora so zaprli, ko je prosil, da bi smel prisostvovati procesu. Prav tako so zaprli tudi sorodnike drugih obtožencev. Zvonim-ir je bil aretiran letos 12. aprila. Spomi-njam se, da je bilo v soboto. Tržaški listi so 25. aprila poročali, da »je vse priznalo«. Od tega dne datira

teror fašističnih oblasti

proti nam in proti sorodnikom drugih ob-tožencev, katerim so zapirali trgovine in delavnice. Jaz sem si izbral za zagovornika sinu tržaškega odvetnika Guida Zena-ra, kateremu sem moral plačati za zago-varjanje sina 30.000 lir.

Toda, to

kar sem čital v italijanskih listih ni bil za-govor, temveč hujše od obtožbe.

Sami fašisti, katere sem poznal in ki so govorili z menoj še po obsodbi, so mi de-jali, da je tak zagovor podel.

V petek nekaj ur preden je padla smrtna obsodba, mi je Zenaro za žive in mrtve zatrjeval, da moj sin ne bo ustre-ljen, temveč samo obsojen na večletno ječo. Del honorarja sem mu plačal na dan, preden je padla obsodba, torej v četrtek, drugi del pa na dan obsodbe v petek. Ze-tudi prej sem mu plačal nekaj, ko je po-toval v Rim.

Ves proces — je nadaljeval g. Miloš — se je vršil samo, da se preslepi javnost.

Obsodba je bila izrečena iz Rima.

Obsodba je bila izrečena in potrjena, še preden se je proces pričel. Kolikor sem mogel zvedeti, je dobil armijski koman-dant v Trstu obvestilo, naj prošnje za pomilostitev sploh ne sprejme. Prošnja do njega sploh ni prišla, temveč jo je zadržal tribunal. Obvestilo, naj ne sprejme proš-nje za pomilostitev, je dobil armijski ko-mandant že v četrtek, torej preden je bila sodba že izrečena in preden bi se moglo vedeti, kako bo izrečena, kar bi se ne zgo-dilo, če bi ne bila zares že prej prinešena iz Rima. Ko me je tolažil, da sin ne bo ustre-ljen, mi je Zenaro dejal, da fašisti-čne oblasti streljanja ne bodo izvršile, tem-manj, ker je moj sin Jugoslovian, jugoslo-venski državljani. Z 90% verjetnosti je govoril, da ne bo ustrelen. Toda

odvetniki na tem procesu žal niso imeli besede,

če niso kakor Zenaro obtoževali, namesto da bi zagovarjali. Oni so samo kimali z glavami v sramoto pred vsem svetom. V tribunalu je bil samo predsednik jurist, drugi pa konzuli milice. En sodnik je bil samo poročevalec.

Teror, ki so ga vršili nad nami ter so-rodniki in znanci obtoženih, je nepopisn. Neprestano smo živeli v strahu. Omenil sem, da so mi Davora zaprli istega dne, ko se je pričel proces. Enako so zaprli tu-di druge. Proti večeru so jih izpustili, to-da pod grožnjo, da se ne smejo pokazati na ulico ves čas procesa. Nekega sorodni-ka Manfreda so poslali karabinerji v Ko-barid, druge so pa odpeljali z avtomobili na njihove domove in jih stražili.

Ponosen sem na junaško smrt svojega sina, je naglasil g. Julij Miloš. Moja žalost je brezmejna, tolaži me pa zavest, da se je moj sin tako junaško in zavedno žrtvoval. Grobovi naših dragih so bil izkopani že v sredo, obsodba je bila proglašena v petek, razglašena pa nekaj ur pozneje v soboto dopoldne s streljanjem v hrbet. Na grobo-vih ni gomil. Fašisti jim hočejo izbrisati vsako sled. Mi ne vemo, kje počiva naš sin... Z Italijo nimam nobene zveze več, je zaključil g. Miloš.

Ponovna intervencija italijanskega poslanika v Pragi

Protesti češkoslovaških organizacij pri italijanskem poslaniku — Shodi se bodo vršili

Praga, 12. septembra. M. Ponovni pro-tes italijanskega poslanika, ki ga je na-pravil pri namestniku ministra zunanjih poslov dr. Krofti proti pisanju češkoslo-vaškega tiska, je zapustil v vsej javnosti ne-običajen mučen vtis. Razne korporacije in društva so vložili pri italijanskem po-slaniku proteste proti postopanju italijanskih fašistov. Protestirali so med drugim: tudi Jednota slovenskih žena in Udruženje bivših mornarjev. Narodni rada je na svoji seji sprejel protest, v katerem se izjavlja proti nastopu italijanskega poslanika in proti persekucijam slovenskih narodnih manjšin v anektiranih delih Italije. Mesto, da bi Italijani priznali zvezno pomoč Slo-venov med vojno, jemljejo sedaj vse pra-vice slovenski manjšini. Za jutri, pojutrišnjem in v nedeljo so sklicale v Pragi razne politične skupine protestne mitinge. Na-

rodno socijalistična omladina je sklicala protestno skupščino za jutri večer pod parolo: Proti fašizmu, proti barbarom. Na skupščini bo govorilo več narodnih poslan-cev. Tudi demokratska narodna omladina je sklicala za jutri večer protestni shod, za nedeljo pa je napovedal zborovanje po-slanec Stibni in Narodna liga. Danes pa je policija vse te sestanke prepovedala, zaradi česar se bodo vršili shodi z edino točko dnevnega reda: politična situacija.

Praga, 12. septembra. Oblastva so pre-povedala protestni miting proti usmr-titvam v Trstu. Miting je sklicala politična skupina, ki je znana pod imenom »Narodna liga«, skupaj s češkoslovaškim udruženjem »Jadranske strate«. Organizacija »Narod-ne lige« je zato izjavila, da bodo njeni po-slanci o tej prepovedi vložili interpelacijo v parlamentu.

Bastardi?

Praga, 12. septembra. »Narodni Listy« pišejo pod naslovom »Bastardi?«: Fašistični tisk nesramno blati brate Slovence. Piše o njih, da so rasa bastardov, ki je izgubila fiziognomijo. Pravi, da je ta rasa na meji slovenstva v pravem pomenu besede: So brez kulture, skoro brez jezika, kajti abe-cedo imajo staro šele 100 let. Mar imajo narodnost stenice, ki se splazijo v stanova-nje? Gospodje italijanski fašisti, ki tako vi-soko dvigajo nos v zrak, bi si morali po-noviti rimsko zgodovino. Zelo radi se baha-jo kot potomci slavnih Rimljanov. Mar po-zabljajo, kako so se izživel v degemerirani Rimljani pomlajevali s suženjsko krvjo? Prepustimo znanosti sodbo, kako bi izpadli

v tem bastardnem primerjanju Italijani. Pri raznih psovkih »buono Italiano« ni brez humorja. Na enem kraju piše italijan-ski fašistični tisk, da je bila »v svetovni vojni edina italijanska armada, ki je bila nekaj vredna«. Samo, kaj je ta »nekaj« bil.

Glasov drugih italijanskih listov sploh ne bomo navajali, kajti vsa ta mržnja in neizrečena podlost, ki jo je polno fašisti-čno besnenje proti slovenstvu, bi zama-pan povzročala napetost med obema narodoma. Če italijanska diplomacija nastopa proti upra-vičenim glasovom našega tiska, ji priporo-čamo prečitati najprej lastne liste. Spozna-la bo, da bi zaslužili pisni protislovenskih hujskaških člankov v fašističnem tisku ma-lo več nego samo nekaj naših ostrih kri-tik.

Katastrofalen izbruh vulkana Stromboli

Mnoge vasi uničene — Veliko število človeških žrtev — Močan po-tres na Liparskih otokih

Rim, 12. septembra. Včeraj ob 6.45 zju-traj je začel strahovito bruhati ognjenik Stromboli v bližini severne obale Sicilije. Stromboli je 926 m visok. Erupcija je bila tako silna, da je raznesla vrh ognjenika. Daleč naokrog so padali celi kupi razbe-ljenega kamena in pepela, kar je povzo-čilo v okolici številne požare. Tok lave je dosegel vas San Bartolo, kjer je mnogo človeških žrtev. V vasi Ginostra je ranje-nih veliko ljudi.

Istočasno je bil potres na Liparskih otokih, ki so postali znani po vsem svetu, ker jih uporablja fišistična vlada za inter-

nacijo političnih jetnikov. Med prebival-stvom otokov je nastala strašna panika in je zbežalo vse na prosto. Lokalne oblasti so brzojavile v Messina po nujno pomoč. Proti otokom Lippari je odplulo z vso na-glico več rušilcev z živili, obleko in drugi-mi potrebščinami. Iz Messine je odšla tja-kaj tudi požarna bramba.

Kakor znano je interniranih na Lipar-skih otokih izredno veliko število primor-skih Jugoslovenov. Po najnovejših poroči-lih se je ognjenik pomiril. Kakor poročajo, je pri izbruhu zakrival ognjenik gost oblak dima.

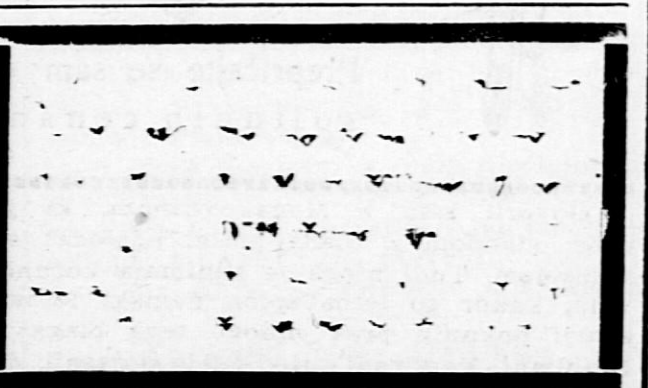
slovaški tisk o tržaški justifikaciji

Bratislava, 12. septembra. »Slovak« piše: Kruta obsodba slovenskih patrijotov v Trstu in njena izvršitev povzroča razbur-jenje zlasti v češkem in slovaškem tisku. Ne samo to, ker so nam Slovenci po krvi sorodni in ker so naši glavni zavezniki, temveč v prvi vrsti zato, ker smo zlasti tu-di mi Slovaki in Čehi preživljali razne fa-ze borbe za narodno eksistenco in zato v dvojni meri razumemo žalost, ki navdaja po-teh justifikacijah ves jugoslovanski narod. Vsi listi na češkoslovaškem brez izjeme obsojajo ta zločin spolitizirane justice in priključujejo razsodbi svoje komentarje.

Tako piše socijalnodemokratski in vlad-ni »Duch časa« o posurovelosti fašistične diktature, naziva obsodbo sramoto in pravi, da kliče po osveti. Če zakrivi krivico po-dinelec, je to napaka, zmotna, a morda tu-di zločin. Če pa zagreši krivico skupi-na, pa naj jo zapeljuje politični ali kakršni-koli razlogi, gre za izraz splošnega moral-nega razkrajanja ali pokvarjenosti. Toda, kadar stori krivico država in jo zagreši s pomočjo justice, gre za zločin, ki se zabele-ži v zgodovini, za zločin, ki kliče po osv-e-ti. Nadalje pravi omenjeni list, da je tržaška obsodba pravi izraz politične gnilobe. Ves proces je bil vzprijat tendenciozno. Vse je bilo aranžirano provokativno, da bi mogla fašistična bahavost pokazati svo-je železno pest. Na drugem mestu pa piše »Duch časa«, da ima vsaka država pravico braniti svojo varnost in da bi bilo žalo-stno, če bi te pravice ne imela, toda vsak narod ima večno pravico boriti se proti državi, ki ga je oropala knjig, šol in jezika. Posebno ostro kritizira okolnost, da so bi-li štirje slovenski mučeniki ustreljeni v hrbet. Italijanski fašizem je izšel iz nacijo-nalizma, in je njegova evidentna politična tvorba. Kako grotesken je torej pogled na nacionalizem, ki strelja v hrbet drugemu nacionalizmu. Če bi fašizem streljal komu-niste ali socialiste, bi bilo to nekaj, kar bi se dalo pričakovati, ko pa strelja nacijo-naliste, je v tem nekaj perversnega.

5:1

London, 12. septembra. Poročeval-ec »Daily Expressa« poroča iz Postoj-ne, kjer so ga nekaj ur zaprli, da vlada na italijansko - jugoslovenski meji veli-ka nervoznost. Poročevalec si je ogledal mejo v spremstvu zastopnikov ita-lijanskih oblastev in je ugotovil, da je vojaštva napram prebivalstvu v raz-meirju 5:1.

Avstrijski poslanik Kunschak težko ponesrečil

Dunaj, 12. septembra. Avtomobil, v ka-terem so bili avstrijski podkancelar Vau-goin, nižjeavstrijski deželni glavar dr. Bu-resch in poslanec Kunschak, se je včeraj ob 15. pri Hageldorfu ponesrečil. Kunschak so morali z zelo težkimi notranjimi poškodbami prepeljati v St. Pölten. Vau-goin in dr. Buresch sta mogla brez poseb-nih poškodb v drugem avtomobilu nadalje-vati pot v St. Pölten.

Pristopajte k »Vodnikovim družbi«

Odprava praznika 20. septembra v Italiji

Rim, 12. septembra. Dne 15. oktobra bo na seji ministrskega sveta Mussolini pred-lagal, naj se odpravi praznovanje 20. sep-tembra, ko so italijanske čete zasedle Rim, temveč proglasi kot narodni praznik 11. fe-bruar, ko je bila podpisana lateranska po-godba, ki pomenja spravo med italijansko državo in cerkvijo. Sprememba bo sledila prihodnje leto. Ta Mussolinijev sklep je vzbudil veliko zadovoljstvo v Vatikanu. Poli-tični krogi smatrajo ta dogodek za dokaz prisrčnega razmerja, ki obstoja med fašiz-mom in Vatikanom. Proslava 20. septembra, ki je mnogo izgubila na važnosti, je dala vedno povod protiklerikalnim demonstraci-jam. Izpremenjena bodo tudi imena ulic, ki spominjajo na 20. septembra.

Samomor v rimski cerkvi sv. Petra

Rim, 12. septembra. Prvič v zgodovini se je izvršil v katedrali sv. Petra samo-mor. S kupole katedrale se je vrgel neki Marcello Mitrat. Obležal je na cesti po-polnoma razbit in razmesarjen. Ta edin-stven samomor je napravil na prebivalstvo velik vtis.

Nesreče italijanskih hidroplanov

Madrid, 12. septembra. Od tu je startal za polet v Afriko oddelek 7 italijanskih vodnih letal, ki bodo pod vodstvom ita-lijanskega letalskega ministra Balba obkro-žila sredozemsko morje. Dve letali sta vsled poškodb ostala v Madridu. Neko dru-go letalo je moralo pristati v bližini rta Palos, eno letalo pa se je potopilo v mor-ju. Posadko so rešili.

Sodelovanje Argentine z Zedinjenimi državami

Buenos Aires, 12. septembra. Začasni predsednik general Uriburu je izjavil, da je glavni cilj njegove vlade tesno sode-lovanje z Zedinjenimi državami ter aktivna udeležba v panameriški uniji. Obljubil je, da bo takoj po priznanju svoje vlade po Zedinjenih državah odposlal svojega po-slanika v Washington. V ostalem je izjavil, da se ne poteguje v politično karijero, ker je vojak in patrijot ter ni bil nikdar poli-tik in tudi ne misli postati.

Buenos Aires, 18. septembra. Nad vso državo je proglašeno obsedno stanje. V Buenos Airesu sta bila dva povzročitelja zadnjih ponočnih bojov javno ustreljena na trgu de Mayo. Pričakujejo se še na-daljnje justifikacije. Vlada izvaja zelo stro-go cenzuro nad poročanji v inozemstvu, ki dobiva zato samo od nje odobrene vesti.

Pariz, 12. sept. AA. Iz Buenos Airesa poročajo, da je 14 glavnih bank po-nudilo vladi posojilo v znesku 100 milijon-ov pezov z obrestmi po 5 in pol odstotka, v našem denarju okoli 2 milijardi 400 mi-lijonov dinarjev.

Največja ladjedelnica ustavi delo London, 12. septembra. AA. Uradno razglajajo, da bo v kratkem ustavljeno delo v ladjedelnici Beardmore v bližini Glasgowa. Ta ladjedelnica je največja na svetu in so doslej v njej gradili vojne ladje.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA. Devize: Amsterdam 22.745, Berlin 13.455, Bruselj 7.8796, Budimpešta 9.8905, Curih 1095.90, Dunaj 7.9793, London 274.61, Newyork 56.38, Pariz 221.79, Praga 167.22 do 168.02 (167.62), Trst 294.70—296.70 (295.70).

INOZEMSKÉ BORZE. Curih, 12. septembra. Beograd 9.12875, Pariz 20.2375, London 25.0575, Newyork 515.45, Bruselj 71.90, Milan 27.00, Madrid 56.5, Berlin 122.75, Dunaj 72.81, Sofija 3.735, Praga 15.295, Varšava 57.75, Budimpešta 90.25, Atene 6.68, Carigrad 2.445, Bukarešta 3.075.

Najlepše okrašena okna in balkoni

Razsodišče je prisodilo 10 prvih nagrad za najlepše okrašena okna in balkone

Ljubljana, 12. septembra. Kakor smo že pisali, je razsodišče odbora za okrasitev oken in balkonov sredi avgusta pregledalo vse ljubljanske ulice in ceste ter si zabeležilo vse okrašene hiše. Imena lastnikov so ugotovljena in na svoji zadnji seji je razsodišče razdelilo vsa okna na več kategorij in najlepša pogledala še enkrat. Desetim lastnikom najlepših oken in balkonov je prisodilo prvo nagrado, 15 pa drugo z odlično oceno, mnogo več je dobilo prav dobro oceno, še več dobro in zelo mnogo je bilo izrečenih priznanj.

Prva nagrada je bila določena, gledano z raznih strani in upoštevajoč pomen okrasitve ter voljo lastnika, naslednjim lastnikom res odlično okrašenih oken. Pri tem pa omenjamo, da je vrstni red imen le sluščen, kakor so se člani razsodišča pač vozili po mestu, vseh deset torej zasluži enako pohvalo.

Najvišjo nagrado torej dode Trboveljska premogokopna družba, ki naj bi bila tudi drugim podjetjem za zgled; Lasbajer in Bačak, Smoletova ul. 4; Brelih Peter, Linhartova ul. 12; Mestno zavetišče v Japljevi ulici; Zavod sv. Marte v Streliški ulici; ga. Milka dr. Rožičeva v Gorupovi ulici 18; Srčko Magolič v Rožni ulici 31; ga. Marija Globelnik za krasen balkon na šestpeterskem nasipu št. 71; ga. Marija Marinšek v Prečni ulici 6, kjer je bilo zabojčke s težavo namestiti na hišo, ter ga. Ilišić Ana in Marija Vrhunc za celo odlično okrašeno vilo v Zarnikovi ulici št. 9.

Drugo nagrado z odlično oceno so si pa zaslužili J. Perme, Rihar M. in Kovač Ivan za celo hišo št. 20 v Ilirski ulici; ga. Marija Furlan za nageljne v II. nad. št. 14 v Komenskega ulici; ga. Tinka Turk za vso hišo št. 22 v Streliški ulici; ga. Elza Prelovšek za balkon in vzoren moderen vrt v Zarnikovi ulici št. 11; ga. Sodnik Mimica na Zrinjskega cesti št. 15; ga. Zdenka Kokalj, Beethovnova 15; ga. Ivan Jelačin za veliki hiši na Emonski cesti št. 2 in na oglišču Rimske ceste; ga. Zora Curk za vilo in vrt na Mirju 1; ga. Silva Kramarič za vilo Kanarijo na Zeleni poti; A. Götzl in K. Vagaja na Gruberjevem nabrežju 18; g. Karel Čeč, Gruberjevo nabrežje 6; Šimenc Vinko, delavca na Gradu; Brenard Jože, brezposelnega sluga v kasemati na Gradu, stanovalci kovačeve hiše na Zablaku in Josip Rojina za aranzma v I. nad. št. 3 na Aleksandrovi cesti.

Ostale ocene objavi odbor te dni. Odbor prosi darovalce nagrad in one, ki imajo še namen s podporami dokazati smisel za lepoto mesta, zlasti denarne zavode, trgovce, ki imajo zaslužek od ljubiteljev cvetja in tujeskega prometa, ter lastnike velikih vrtov, da pošljejo svoja darila v mestno vrtinarijo danes in jutri, dopoldne od 7. — 11., popoldne pa od 13. do 16., kjer dobe potrdila. Upajamo, da bo daril mnog več, kakor jih je javljenih doslej. Vsem darovalcem srčna hvala, odklopanim pa čestitke!

krznarje smo upravičeno ponosni. Enakovredno blago je najmanj za petino cenejšje in tudi cenejše kot v Zagrebu in Beogradu, pri tem so pa domače firme tudi vedno dosegljive za eventualne reklamacije in na razpolago za skoraj vsako leto kolkortoliko potrebne predelave. Na Dunaju n. pr. trgovci ljubljancem, ki ga niti ne poznajo, nikdar ne računajo za stalnega odjemalca in mu pač obesi, kar more, doma pa vsak trgovec ve, da bi z nesolidnim blagom odgnal kupca in tudi vse njegove znanke, zato je prisiljen domačinu prodajati le najboljše blago, če hoče obstati.

Govorili smo že o polih, ki so zlasti v Franciji silno priljubljeni zaradi srebrnega tona, ki pomladi obraz, a tudi rjavo in sivkasto izpreminjajoči plašči iz domačih ververic so krasni, stanejo pa le okrog 4000 Din, razen tega je pa nebarvano krzno tudi trpežnejše kakor umetno, iz poceni kož v dražjo kožuho predelano blago. Zelo moderne so pa tudi boe iz domačih lisic, zlasti obeljene, ker se njih nežna barva izvrstno poda k vsaki toaleti. Srebrne lisice so seveda najimembnejše, ker so najdražje, a spadajo tudi že med domačo kožuho. To dragoceno sevrno žival so začeli gojiti tudi že pri nas, na velesejmu je pa žive srebrne lisice razstavila I. Hussova farma iz Svetne vasi na Koroškem. Par mladih živali stane 65.000 Din. Domače kune in krte so seveda tudi vedno moderni in naši krznarji imajo izbire dovolj. Plašči iz kozličkov vseh barv dobite že za 2400 Din, rdeče cikasti telčki, ki so spominjali na tornistre, so pa izginili. Čeprav polhov plašči iz najfinjših kozic starih živali stane 3500 Din — mladici so mnogo cenejšje — vendar si bomo izbrali njega, ker je domač, zelo moderen in eleganten ter posebno za deco najprimernejši. O plaščih iz žrebet ali 120urnih živalih smo že govorili, dobe se pa v Ljubljani črni, rjavi, bež ali sivi, ki so baše olovski, že od 2500 Din dalje. Kratka dlaka, ki je navadno moirirana ima čudovit blesk, koža je pa izredno trpežna, da sigurno traja od 15 do 20 let. Če pa hočete dražji kožuh, si pa izberite bizamovega, ki je višek mode in stane 8000 Din. Kožuhovalna je visoka moda, ker se krasno prilaga obrazu in ga pomlaja. Pogledajte samo gospo Rotovo, kako sveža je vedno! Je pa tudi praktična in topla, saj se je neka ljubljanska lepota vozila v najhujši zimi z avto na izlete v samem kožuhu. Zelo komodno in neposmanja vredno. ag.

Oj zdaj gremo...

Ljubljana, 12. septembra. In so šli... Komaj so se pljuča dobro napila domačega zraka, da so ga začutile kot balzam rane, katere jim je zaskakala tema rovov v tujini, komaj so se očeli sladkosti domačega solca in se raznežila srca ob zvoku domače besede — pa je že zaklakala tujina: nazaj! Ni se mogla mati niti nagledati v tem kratkem času svojega sina, ki jo je prišel obiskat z žuljavimi rokami in hrepetnim srcem, komaj za par besed je bilo kratkih ur — premalo za materino ljubezen, a preveč za njeno žalost; kajti vsaka ura je bila opomin: treba bo spet kmalu oditi. Pa kdo bi govoril o tem, saj življenje prepoveduje vsako sentimentalnost.

Snoči so odpotovali nazaj v Francijo naš rojaki izseljenici. Od njih so se prišli posloviti skoro samo njihovi svojci in znanci, redki so bili prijatelji, ki jih osebno ne poznajo. Ni bilo ceremonij z nagovori obojnih zastopnikov, ni bilo fraz, ampak samo iskreno čustvovanje. Bilo je slovo od rodne grude. Je bolelost, edinstvena, in samo tisti jo pozna, ki se je že kdaj poslavljali od domovine, rodne grude — vsega tistega, kar mu je najbližje, najmiljeje, iz česar je zrastle, česar je sam del — je bolelost ob slovesu, kakršna je bila snoči.

Nekaj groznega, težkega ima tisto veselje na sebi, ki je krinka tuge. Glasni so bili naši bratje — skoraj vsi, samo nekaj jih je sedelo v otopenosti po kotih kupejev — glasni in veseli so bili kot da gredo na svatbo. Tu pa tam so skušali tudi zapeti, a jim je glas kmalu zamrl v vihrji čustev. Hoteli so se omamiti, pa tudi ni šlo popolnoma, še bolj so zdramil čustva. Burno so se poslavljali, ganljivo so objemale matere svoje sinove, težko se je odtrgal fant od dekleta in očetu je zdrknila debela solza, samo ena, a tem resničnejša, bolestnejša — ko se je poslavljalo od svoje žene in otrok... Da, je bolelost...

Videl sem ga, ni bil več ne fant, nekoliko starejši kmečki fant je bil, ki je v tistem težkem trenutku igral na harmoniko pri oknu kupeja. Da, harmonika je pela, govorila iz njegovega srca. Izljal je s tako pobožno resnobo na obrazu, njegovi prsti so božali harmoniko s tako ganljivo ljubeznijo — nepokvarjeno, čisto ljubeznijo do nje, ki jo je ostavljaj — do rodne grude. Da, če bi bil pesnik, to je bil najlepši motiv za pesem o veliki nemi ljubezni do doma preostega kmečkoga sina. Da, je bolelost...

In sem še videl — pa kaj bi vam pravil. Saj bi vas ne zanimalo. Prišli so naši pevci, da bi se poslovili od odhajajočih z domačo pesmijo, ki bi jih naj vedno povsod spremljala v srcih, pela v njih o lepi domovini. Prišli so prepozno. Ne vem, zakaj. Kmalu po njihovem prihodu se je vlak premaknil. »Vzemite našo dobro voljo na znanje!« so dejali.

»Živijo! Na svidenje, na svidenje, živijo!« Vlak je odhajal rovom naproti in v kruhu. Da, tam v tujini je kruh in tu je domovina. To je dvoje: kruh in domovina. Le kdaj bo samo eno? Kdaj bo svidenje?

PRILOŽNOSTNO IME.

V stanovanju nad nami se je učil nekdo igrati na gosli. Papa je vprašal nekega dne mamico:

— Kdo je pa gonil včeraj ves dan nad nami tak cigu-migu, da me še sedaj ušesa bole?

— Nad nami imajo na stanovanju nekega Rusa. Čakaj no, kako se že imenuje... Če se ne motim, Ivan.

— Aha. Ivan Grozni.

V nedeljo, 14. tm. ob 16-30, na igrišču SK ILIRIJE (poleg velesejmu) nogometna tekma

H. A. Š. K. -- ILIRIJA

ZAGREB (prvak Zagr. podsveza)

(prvak Ljubljanskega podsveza)

Tekma se odigra ob vsakem vremenu.

O učiteljih petja

Učitelj petja mora pustiti razvijajočemu se pevcu njegovo individualnost

Ljubljana, 12. septembra.

Vsak učenec ima dva učitelja. Prvi učitelj mu je njegova okolica, ki je tako izredno močan faktor, da se le redkokdaj posreči poznejšemu učitelju razrušiti fundament, ki mu ga je dala njegova stalna okolica. Dovolite, da to trditev s primeri pojasnim. Na Dunaju sem imel tovariša, ki je imel krasen bariton. Bil je Korošec in od doma je prinesel koroški »r«. S takim pogreškom ni bilo misliti, da bi se fant mogel posvetiti pevski karjeri in zato je skušal vestni profesor najprej odpraviti to napako. Bilo je treba poživiti otrple mišice jezika. Mesec sem bil priča učiteljeve potrpežljivosti in učenčeve vztrajnosti. Učenec je moral imeti v ustih tako imenovanega španskega jezdeca, t. j. na obeh straneh podprta palica, na kateri je ležal sprednji del jezika. Z močno izdihano sapo se je začela konica polagoma tresti in guturalni »r« se je začel izpreminjati v normalni »r«. Ob sklepu leta sta bila oba, učitelj in učenec, zadovoljna z uspehom, ki je bil naporen. Prišli so počitnice in Korošec je šel na počitnice na Koroško. Ko je prišel septembra meseca zopet na Dunaj, da nadaljuje prekinjene pevke študije, je profesor nejevoljen opazil, da je bil ves njegov trud v preteklem letu zaman. Dva meseca je poslušal učenec dan za dnem koroški »r« in je popolnoma pozabil na pravilno izgovorjavo. Profesor ga je takoj odslovil. Pozneje nisem tovariša nikdar več videl in o njem ničesar slišal.

Kot gimnazijski profesor sem imel ta-le dva zanimiva slučaja. V prvem razredu sem bil razrednik, sem dobil šušljaka. Rečimo, da se je pisal »Pisatelj«. Ko sem ga vprašal po njegovem družinskem imenu: mi je odgovoril: »Slavko «Pisatelj». Da ga odvadim te razvede, sem odredil, da pride dečko vsako uro pred katedro, in dan za dnem, uro za uro se je ponavljalo moje vprašanje. »Kako se pišeš?« Ko je Slavko spoznal, da se mu bo ves razred smejal, če bo rekel »Pisatelj«, je vsakokrat pomislil in izgovoril počasi: »Slavko Pisatelj«. Tako so se vrstile dan na dan te vaje in za božič je dečko že pozabil na šušljanje. — Po božiču je prišel od doma in prvo uro po počitnicah sem imel jaz. »No, kako se pišeš?« »Pisatelj« se je glasil gladek odgovor. Mene je kar vrglo od presenečenja in svete jeze, da je dečko v enem tednu vse pozabil, s čimer se je poprej trudil nad tri mesece. — V tem razpoloženju me je prišel po uri sluga klicati, da me čaka g. Pisatelj. In že sem bil pripravljen, da očetu povem, kako malomaren je njegov sinko. Pridem v govorilnico in že odprem usta, da svojo jezo utišam, pa prehitel me je oče in se predstavi: »Dovolite, da se predstavim! Moje ime je »Pisatelj«. Tako torej! Fant je poslušal teden dni šušljanje očeta, pa je pozabil na vse bridke ure zadnjih treh mesecev. Da nisem potožil očetu o svojem uspehu, da bi dečku odpravil šušljanje, je umevno, pa fanta tudi nisem nikdar več vprašal, kako se piše. Šušlja pa še-danes, dasi ga to menda pri njegovem poklicu obično moti.

In tretji primer, ki je tudi iz šole! Ko govorim v prvem razredu o pticah pevkah, vedno dovolim poprej nekatere učenecem, ki se sami javijo, da zapoje kakšno pesmico, na kar jim kratko pojasnim pevski organ. In tako je zapel tudi sinko meni znane gospe. O materi sem pač vedel, da se uči petja, a slišal je nisem nikdar in tudi nisem vedel, kdo je njen učitelj. Po prvih tonih nadebudnega sinka sem spoznal šolo njegove mamice. Dečko je namreč pel popolnoma francoski, t. j. skozi nos.

Med narodi so kot pevci gotovo Lahi prvi. Kdor je kdaj potoval po Italiji, se je gotovo čudil mnogim pevcem, ki prav čedno prepevajo po cestah. Slišal sem take pevce v Gorici, Trstu, Benetkah in tudi v Milanu. Nimaio pevke in ne glasbene izobrazbe, pojo pač, kakor slišijo druge. Med temi pevci se najdejo lepi tenorji, izborni baritonisti in basisti, skoraj bi rekel z brezhinim nastavkom in lepo izgovorjavo. Kdor pozna zgodovino laškega petja, se temu ne bo čudil, ker imajo Lahi že nad 17 stoletij staro pevsko kulturo in pravilno petje njih nešteti slavnih pevcev je prepoznalo tako rekoč celo Italijo in tudi bližnjo okolico. Od kod toliko izvrstnih dalmatinskih pevcev? Od kod se rekrutirajo najboljši slovenski pevci?

Zakaj ima cela Dolenjska svoj dolenski »a«? Zakaj lahko po govorici spoznaš od kod je tujec doma? Narava pač pritisne vsakomur pečat njegovega pokolenja. Kako močan je ta naravni vpliv, se spozna tudi iz naslednjega: Poidimo v gluhonemnico! Imamo dvoje vrst gluhonemnih. Eni so gluhonemi že od rojstva, niso tedaj nikdar slišali človeškega glasu, drugi pa so oglušeli šele pozneje po kaki bolezni. Prvi ko drugi se uče na isti način artikulacije, pa vendar govorijo od rojstva gluhonemi neprimerno trše, ko oni, ki so že govorili, ko so oglušeli, pozabljajo govoriti. Razlagamo si to lahko. V splošnem okrožju možgan so ostali dojmi nekdanjega govorjenja. Z umetno povzročeno artikulacijo pa so se zopet poživeli in zato je govorica teh prožnejša. Se več! V njih naučeni govorici se pokaže prav pogosto še dialekt, v katerem so nekdanj govorili. Ta žalostni primer navajam samo zaradi tega,

da spoznamo, kako močno vpliva sluh na oblikovanje in prožnost artikulacije. Zato se ne smemo čuditi, da učenec, ki pride iz dobrega pevškega okoliša pozneje v pevski šoli lahko hitreje napreduje.

Kaj pa je pevski učitelj učencu? Prav nič drugega, nego je skrben vrtnar razvijajočemu se drevesu. Primerjajmo obliko na prostem rastoče bukev z obliko bukve, ki raste ob gozdu. Prva ima dosti prostora, da razvija svoje veje na vse strani; ker jo od vseh strani obseva solnce. Bukve ob gozdu pa bo razvijala svoje veje le na zunanjo stran, kjer dobiva največ svetlobe. O lepi rasti v gozdu rastoče bukve ni sluha ne duha. Pa naj bo na prostem rastoče drevo lipa, hrast, smreka ali katerokoli drevo, vsako bo napravilo na gledalca radi svoje mogočnosti globok vtis, tudi, če je košata lipa po obliki popolnoma različna od visoke smreke ali pa od rogovilastega mogočnega hrasta. To mora vedeti tudi učitelj petja in mora pustiti razvijajočemu se pevcu njegovo individualnost. Dva glasova nista enaka. Eden je mehak ko baržun, drugi oster ko kremen; oba pa bosta lahko mogočno vplivala, če ju v naravnem razvoju ne oviramo.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: petek, 12. septembra, katoličani; Ime Mar., pravoslavni, 30. avgusta: Aleksander.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Sinji angeli.
Kino Ideal: Moderni gusarji.

DEZURNE LEKARNE.

Bahovec, Kongresni trg, Ustar, Sv. Petra c. 78, Hočevar, Šiška VII.

Iz gledališke pisarne

Začetek ob 20.

Sobota, 13. septembra: Tičar, opereta. Ljudska predstava pri nižjih cenah. Izven.

Nedelja, 14. septembra: Zaprtro.

Priljubljena Zellerjeva opereta »Tis čar« se vprizori v ljubljanski operi v običajni zasedbi v soboto, 13. t. m. ob 20. zvečer kot ljudska predstava pri nižjih cenah. Lahke melodijozne Zellerjeve melodije so splošno znane in tudi priljubljene ne pri občinstvu. Opereta je imela koncem lanske sezone na našem odru v resnici lep uspeh. Veljajo znane operne scene. V nedeljo ostane gledališče zaprtro.

Zanimiv literarni spor

Praško založništvo »Aventinum« je izdalo svojčas obširno delo »Tisoč in ena noč«. Prevod iz arabščine je preskrbel privatni docent orientalskih jezikov dr. Felix Tauer. Pozneje je izdalo »Tisoč in eno noč« v češkem prevodu tudi založništvo Č. J. Dedič. Ta prevod je delo slušatelja orientalske filologije Šimandla. Založništvo »Aventinum« pa sedaj toži prevajalca Šimandla in njegovega založnika po zakonu o avtorskem pravu iz l. 1927. Dotični paragraf govori o prečiščenju zlorabi avtorskega dela. V ovadbi je rečeno, da je Šimandl prevajal odnosno nekoliko izpreminjal Tauerjev prevod in da se je torej namenoma prisvojil rezultate tujega dela.

Šimandl se pa zagovarja, da je prevajal iz originala in da je po drugih prevodih samo kontroliral svoje delo. Šimandl je siromašen študent, ki se je s prevodom zelo požužil. Zanimiva je znanstvena stran tega spora. Sodišče bo potrebovalo izjave strokovnjaka, ki docela obvlada arabščino in češčino, da bo lahko presojalo, ali je drugi prevod res bistveno podooben prevodu iz originala. En praviški orientalec je učitelj docenta Tauerja, drugi pa učitelj študenta Šimandla. Slavna brata Hroznata sta odklonila izjavo o motivaciji, da nimata dovolj časa, da bi se pečala s to zadevo. Treba se bo obrniti na teološko fakulteto, kjer je dovolj poznavalcev arabščine. Ni pa izključeno, da teologi ne bodo hoteli recenzirati »Tisoč in eno noč«, ker vsebina ni v njihovem duhu.

NIČ NOVEGA.

Obtoženec... nekaj dni potem, ko sem se oženil, je izbruhnila vojna. Sodnik: To se zgodi navadno vsakemu možu.

PRED SODIŠČEM.

Sodnik: Rojeni ste bili?

— Da.

— Kje ste bili rojeni, vas vprašam!

— Doma, gospod sodnik.

— V katerem mestu bi rad vedel!

— zakriči sodnik.

— O jejmene, zakaj na niste takoj povedali, kaj hočete vedeti.

— Že davno bi vam bila povedala, da je moj rojstni kraj vas.

Razstava na velesejmu

nudi

veliko izbiro kožuhovalne

posebno 12862

damskih plaščev trdke

L. Rot
Ljubljana
Mestni trg 9

Prepričajte se sami o solidnih cenah!

Govoril sem z Monakovčanom, ki je pred odhodom z Bleda prišel pogledat še velesejem. Tudi njega je zanimala kožuhovalna, kakor so letos sploh nemški letoviščarji kupili prav mnogo tega blaga v Ljubljani. Verzirani tujci me je pojasnil, da zato, ker je kožuhovalna pri nas za 20 in celo za 30% cenejša kakor v inozemstvu. Naravno, ker so delavci mnogo cenejši, cenejši so lokalni kakor v velesejemih, cenejšje je življenje in tudi trgovec je zadovoljen z manjšim zaslužkom, a mnogo krzna imamo tudi doma. Pomislite samo na naš kožuhovalski semeni, ki slovi na vseh velikih kožuhovalskih tržiščih. Pariška modna poročila so pisala, da je najmodnejši naš polih. Naše dame seveda pa mislijo, da je kreditno le tuje blago, a kakor so se pri hišni opravi že prepričale, bodo tudi za kožuhovalno spoznale, da je domače krzno prav tako moderno in vsaj tako solidno izdelano, kakor tuje. Da imamo pa prav tako veliko izbiro, kakor v inozemstvu največje firme, se lahko prepričajo na velesejmu in vsak dan po trgovinah. Ne samo na naše izdelovalce pohištva, tudi na naše

Ljubljana, 12. septembra. Na jesen kaže. Velesejem in dež, dva nedeljiva pojma, že imamo. Vendar pa ne tistega trpežnega žnorastega dežja, ki traja tedne, ampak prave plohe, kakor pasje dni. Torej zgodnje babje leto ali, kakor pravijo Nemci, Altwätersommer. Gotovo so mislili stare babe ples iz našega vedno veljavnega pregovora. Ne traja dolgo pa je lepši in tudi nestanovitnihih konec. Letos pa še ni zagorela divja trta po zidovih in drevedih še niso požlečeni, ali vreme nam že nagaja. Seveda, prirediteljem in aranžerjem velesejskih razstav je vseeno, saj imajo gozdarji, lovci in drvarji nepremočljive plašče in v viharjih ustrojene kože, za tiste pa, ki na velesejmu plačajo vstopnino, so pa vendar potrebne marelje. Vidite, tudi to je velika napaka velesejma, da na njem ni razstave dežnikov. Kakšna atrakcija bi bila v nedeljo, ko so ob plohi morali obiskovalci licitirati za avtotakse! V sredo je pa ploha, ki bi jo upravičeno titularili tudi z nalivom, imela še izrazitejšje posledice, da, uprav zgodovinske, zakaj, enakega se še ni pripetilo. Med splošno v srce segajočimi davorijami, ki jih je čustveno prednašal na svojem junaškem pohodu Cvrmov pleh, prosim, pravi pleh z bombardonom, činelami in velikim bobnom, se je vilo v pozno noč. Ker ni na velesejmu razstave marel, kakor že rečeno, se je vse trlo pod gostoljubnimi pretrščali ali firtahli, kakor se jim pravi na kmetih. Gospa Tina se nikoli ni imela tako hvaležnih gostov in tudi ata Steidler se nikoli tako vernih poslušalcev. Smejali so se njegove duhovitemu Nacku tako, da so pokale celo papirnate šipe. Rečem vam, tletno je bilo, prav kakor na Dunaju »beim Heurigen«. Samo če bi gospa Tina ob policijski uri ne gospodinjala tako kruto! Niso pomagale prošnje ubogih premočenih rev, niti ni omagala pred prosečimi pogledi najstalnijih prijateljev hiše in najuplivenjših veljakov: kozarci in šalice so morale z miz, kakor bi jih burja vzele. In vedno vesela kavarna, ki bi brez njih velesejma ne bilo, je bila svečano proglašena za obče koristno in vsem potrebno marelje. Vse je iskalo in tudi našlo zavetje pod njo in v bratskem zagrljaju se je znašla uvidna oblast z množico podložnikov. V silo se pokaže dobro srce. Čast in hvala!

Še danes me mrazi, tako sem bil premočen. V suknu bi se najraje zavil in še kožuhi bi ne bil odveč. Aha, kožuhi so na jesen sploh aktualna zadeva, na velesejmu jih je razstavljeno celo bogastvo in tudi z gozdovi so bili v zvezi, ko so se skakali po zverinski po njih. Torej, bistven del sedanjih velesejskih razstav in sezonski, pristrčno pozdravljen materijal.

Sicer sem pa že v nedeljo vestno poiskal podatke. Pri lepi gospe Rotovi seveda, ker je prvostarna strokovnjakinja, moja rojakinja in sploh, kaj pa koga briga. Ogledoval sem tudi bogate kolekcije kožuhoval pri firmi Ivanke Šmalc, ki se tako živahno uveljavlja tudi v klobukih, da bi take podjetnosti ne prisodilo dami, in pa tudi pri trdkici Filipa Bizjaka, ki se je v kratkem času povzpela med vodilne in najambicioznejše firme v tej stroki, toda šefov firm nisem mogel najti. Ali so bili v mestu v svojih trgovinah ali pa na velesejmu s prodajo preveč zaposleni, da bi si ju upal motiti, našel sem pa gospo M. Homschakovo iz Grada, ki mi je dala prav zanimive podatke o svojih dragocenostih.

Lepa in zelo raznovrstna je razstava te firme, ampak denar je treba imeti za to redko blago, vendar se je pa tudi v Ljubljani našel kupec, ki je plačal za pristni porzianec 30.000 Din. Vsak si pač kožuha

Dnevne vesti

— Izplačilo delavskih razlik iz leta 1923-24. Naš Centralni odbor nas obvešča, da mu je po dolgi in vztrajni akciji uspelo pri finančnem ministrstvu, da je isto odobrilo 17.000.000 Din za izplačilo delavskih razlik iz leta 1923-24. — Oblasni odbor Udruženja jugoslovanskih narodnih železničarjev in brodarjev — Ljubljana.

— Dr. Pitamic v Zagrebu. Naš poslanik v Washingtonu dr. Leonid Pitamic, vseučiliški profesor v Ljubljani in član jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu, se je ustavil na povratku v Ameriko v Zagrebu, kjer je kupil za poslaništvo v Washingtonu krasno zbirko fotografij Strossmayerjeve galerije slik. Posestnik je med drugim tudi jugoslovanske akademije, kjer se je dolgo pogovarjal s predsednikom dr. Manojlovičem in tajnikom dr. Voukom.

— Češkoslovaško-jugoslovanska revija. Prejeli smo prvo številko »Češkoslovaško-jugoslovanske revije«, o kateri smo že obširno poročali. Revija izdajata Češkoslovaško-jugoslovanska Liga v Pragi in Zveza jugoslovansko-češkoslovaških lig v Beogradu. Revija bo izhajala mesečno, njen namen je propaganda vzajemnosti med obema narodoma in nadaljevanje tradicije, katero je začel že njen predhodnik, dosedanje glasilo Jugoslovansko-češkoslovaške lige. Revija urejajo dr. A. Uhlir (Praga) in Momčilo Milošević (Beograd). Za prvo številko so prispevali članke: dr. F. Špišek o kulturni vzajemnosti Češko-slovaške in Jugoslavije, Momčilo Milošević o šolskih in kulturnih stikih med obema državama, Vincenc Štepanek o sokolskem delu za zblizanje med obema narodoma, prof. V. Svambera o kongresu slovenskih geografov in etnografov v Jugoslaviji, Petar J. Krstić o čeških skladateljih in pedagogih, ki so sodelovali za srbsko glasbo, dr. Lev Vokac o mostu na dolnjem Dunavu, ing. Ivo Fantov o turisti v Jugoslaviji, Dj. Bosković o samostanu Kalenik, Ivan Hribar o svojih stikih z avstrijskimi Slovani in dr. J. Mandić o nepovoljnem stanju naše vzajemnosti na glasbenem polju. Poleg tega prinaša prva številka politično, narodno gospodarsko, socijalno, kulturno in organizatorično rubriko. Revija bo prinašala tudi slike. V prvi številki so tri slike samostana Kalenik in tri slike z vesoljskega zleta v Beogradu. Revija bo izhajala kot rečeno mesečno razen julija in avgusta. Naročnina znaša letno 50 Kc ali 85 Din.

— Iz državne službe. Premeščena sta pomožna davkarja Vinko Tancar iz Novske v Brežicah in Anton Perko iz Višnje gore v Brežicah; v višjo skupino je pomaknena predmetna učiteljica na Srednji tehnični šoli v Ljubljani Alojzija Krstić.

— Nov tolmач nemškega jezika. Višje deložno sodišče v Ljubljani je imenovalo notarskega kandidata v Murski Soboti Vladimirja Jezovška za tolmāča nemškega jezika v okolišju okrožnega sodišča v Mariboru.

— O ljubljanskem jesenskem velesejmu. Ta prireditelj nima toliko trgovskega kolikor kulturno-gospodarski in vzgojni nameni, čemur tudi v resnici v vsem svojem aranžmaju služi. Navzlic temu pa se je upošteval še tudi trgovski moment, kar nam dokazuje obilica uglednih tržk-rastavljalcev z odlično kakovostjo razstavnega blaga. Naj omenimo samo odlično razstavo pohištva, vozov, sodov, strgarskih in norimbških izdelkov, sportskih potrebščin, masivnih hrastovih portalov, furnirjev in še mnogo drugih izdelkov lesne industrije, ki jih vsak dan rabimo. Zlovsko razstavo pa gre vzporedno vse ono, kar lovec potrebuje pri lovu: najraznovrstnejše orožje, nepremokljiva obutev, blago za lovske obleke, ribarske potrebšchine itd. Častno je zastopana težka industrija in poljedelski stroji. Radio oddelek nudi bogato izbiro najnovjših izumov na polju radiofonije. Naše gospodinjice najdejo na velesejmu celo bogato izbiro praktičnih predmetov, ki so potrebni v vsakem gospodinjstvu, da se gospodinjam čimbolj olajša njihov težak gospodinski posel. V okrilju velesejma prirejane velike razstave šumarstva, lovstva, misijonsko etnološka in higijska beležijo stalno velik obisk. Tudi kupčijska stran prireditve je povoljna. Obiskovalci prihajajo iz vseh delov države, da si ogledajo zgoraj omenjene zanimive in poučne razstave ter obenem naročajo in kupujejo industrijsko obrtne izdelke. Jesenski velesejem traja še do vključno 15. t. m. in priporočamo vsakemu, da te zadnje dneve uporabi za obisk velesejma in njegovih specialnih razstav.

— Zakon o carinskih olajšavah za hotelsko industrijo. Po tem zakonu so oproščeni carine predmeti, namenjeni za hotele, zdravilišča, letovišča, sanatorije, penzionije in okrevališča humanitarnih in profesijsko-nalnih organizacij, če se ti predmeti ne izdelujejo v zadostni množini doma ali če jih uvažajo poedinci ali podjetja, ki so po zakonu za to pooblaščen. To ugodnost uživajo podjetja v krajih, ki so določeni za kupališča in letovišča. V krajih do 5000 prebivalcev uživajo to ugodnost hoteli z vsaj 30 sobami in penzioniji z vsaj 20 sobami. V mestih do 50.000 prebivalcev hoteli s 50 in penzioniji s 30, v mestih z do 100.000 prebivalcev hoteli s 100 in penzioniji s 50 sobami. Ta zakon je stopil v veljavo s 1. avgustom in ostane v veljavi do 31. decembra 1936.

— Skupščina veterinarskega združenja. Jutri se prične v Zagrebu IX. redna letna skupščina jugoslovanske veterinarskega združenja. Veterinari bodo razpravljali zlasti o veterinarski strokovni izobrazbi, o organizaciji civilne veterinarske službe in živalskih kužnih boleznih. Skupščina bo trajala tri dni.

— Razpisani zdravniški službi. Higijenski zavod v Novem Sadu razpisuje natečaj za šef-zdravnika pri kožni in venerični ambulanci v Subotici. Prošnje je treba vložiti do 5. oktobra. Kr. banska uprava

drinske banovine razpisuje službo banovinskega zdravnika in vršilca dolžnosti upravnika banovinske bolnice v Goraždu. Prošnje je treba vložiti do 25. t. m.

— Razpisane uradniške službe. Ministrstvo javnih del potrebuje referenta za meteorologijo. Kandidat mora imeti absolvirano filozofsko fakulteto in sicer fiziko, meteorologijo in geografijo in najmanj enoletno prakso v tej stroki. Prošnje je treba vložiti čim prej. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Skoplju razpisuje naslednja izpiznena mesta: eno mesto kategorije B položaj V. (šef knjigovodstva in računovodstva), eno mesto kategorije B položaj VI. (knjigovodja), eno mesto kategorije B položaj VI. (administrativni uradnik), eno mesto kategorije C položaj VI. (šef arhiva), dve mesti kategorije C položaj VIII. (administrativna in računsko uradnika), devet mest kategorije C položaj IX. (administrativni in tehnični uradniki) in eno mesto kategorije D položaj IX. (služitelj in inkasat). Prošnje je treba vložiti do 1. oktobra. Podrobnosti natečaja so razvidne iz »Službenih Novin« št. 207. z dne 11. t. m.

— Osnutek zakona o avtoriziranih inženjerih. V Ministrstvu javnih del je pripravljen osnutek zakona o avtoriziranih inženjerih vseh strok. Doslej je bilo to vprašanje urejeno z različnimi uredbami, ki pa niso v zadostni meri določale pravic in dolžnosti avtoriziranih inženjerjev.

— Na naslov železniške uprave. Prejeli smo: Prošimo železniško upravo, naj ne ukine s 15. septembra vlaka, ki vozi vsako jutro ob delavskih dohoda. Ta vlak je nujno potreben mnogim delavcem, ki se morajo voziti na delo v Kranj, pa tudi dijakom puškarske in tekstilne šole je zelo dobrodošel. Železniška uprava bo gotovo tudi sama uvidela, da je naša prošnja utemeljena in bo poskrbela, da se ta vlak ne ukine, če je le v njenih močeh.

— Dograditvena dela v zgradbi tuberkuloznega paviljona Splošne državne bolnice v Beogradu. 18. t. m. bo računsko-ekonomskemu oddelku ministrstva za gradnje, Masarykova ulica št. 2/II. odfetna licitacija dograditvenih del v zgradbi tuberkuloznega paviljona splošne državne bolnice v Beogradu (vrata, obloški s keramičnimi ploščami itd.). Predračunska vsota je 1.279.952.84 Din. Upoštevali se bodo le ponudbe pod 1.212.753.32 Din kot najnižje ponudbe na prvi licitaciji. Kavgija za do-mašine znaša 115.000, za inozemce 230.000. Načrti, predračun in pogoji se lahko vpo-gledajo v navedenem oddelku tega mini-strstva.

— Snemanje govorečega filma v Sarajevu. V Sarajevu je prišla skupina igralcev pod vodstvom režiserja Ostena. Snemali bodo nekatere prizore za govoreči film »Na sinjem Jadranu«. Iz Sarajeva odpotujejo v Dubrovnik, kjer bodo svoje delo nadaljevali.

— Slovenci v Ameriki. Konvencija KSK Jednote v Waukeganu Ill. je izvolila za glavnega predsednika Vrhničana Frana Opeko s 119 glasovi, Anton Grdina je pa dobil le 99 glasov. Za I. podpredsednika dosedanjega Johna Germa iz Pueblo, Colorado; za II. podpredsednico Mary Hočevar iz Pittsburgha, za gl. tajnika Jos. Zalarja, Joliet; za pom. tajnika Stevo Veti-na, Joliet; za glavnega blaginjaka pa Alojza Železnikarja iz Chicaga. — V Brooklynu so koncem avgusta pokopali Joe Petč-nika, ki je bil 1901. rojen v Domžalah in je umrl 20. avgusta v Cooperstownu, kjer je bil na počitnicah. Zapustil je soprogo Jennie roj. Pavlin, očeta Franka, sestro in dva brata, ki so vsi v Ameriki.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo nestanovitno vreme še trajalo. Včeraj je bilo jasno samo v Beogradu, drugod pa oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 33, v Splitu 31, v Beogradu 30, v Sarajevu 28, v Zagrebu 27, v Ljubljani 25, v Mariboru 23 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759.2. temperatura je znašala 17.4.

— Sedemkrat zbežala od moža. Na zagrebški policiji se je odigral včeraj epilog zanimivega zakonskega spora. Služitelj Tomo K. ima s svojo ženo neverjetno smolo. Star je skoro že 50 let in tudi ženi-ka ni več mlada, a bila je strašno ljubosumna in je sedemkrat zbežala od moža. Očitala mu je neprestano, da jo vara. Vedno se je pa vrnila k njemu, ker je menila, da mora on skrbeti za njo.

— Katakombe v Zagrebu. Zagrebška mestna občina je začela podirati na Dolcu neko hišo, ker bo okoliška tržnica regulirana. V kleti dotične hiše so našli hodnik, na njem pa okrog 100 krst, ki izvirajo najbrže iz konca 18. ali začetka 19. stoletja.

— Samomor ruskega emigranta. V Zemunu so našli v torek v hotelu mrtvega profesorja beogradske gimnazije Aleksandra Stratonova. Mož se je ustrelil. Vzrok samomora ni znan.

Iz Ljubljane

— Iz Dunajska cesta je v Ljubljani ena najpomembnejših cest, žal pa tudi — najslabših. Tlakovana je z velikimi kamnitimi kockami, ki niso prikladne za prometna cestnišča, ker se prehitro obrabijo, popravila zahtevajo več dela in stroškov in poleg tega trpe na takih cestah vozila mnogo bolj kot na onih, ki so tlakovane z manjšimi kockami. Dunajska cesta je v slabem stanju zlasti od kavarne Evrope proti železniškemu prelazu, žlebova od hodnikov za odtok nimata pravilnih padcev, prekinjena sta z mnogimi kotanjami, v katerih zaostaja voda tako, da stoji skozi po cesti v dolgi vrsti luže. Tudi onkraj prelaza proti Posavju zastaja voda na vočih krajih, posebno ob deževju tako, da ogroža celo osebni promet. — Torej, nekaj bo menda potrebno.

— Iz dijaški sejem na Krekovem trgu še vedno traja in je od dne do dne bolj živahen. Skrbni očete in mamice barantajo z dijakmi za knjige na vse pretege, kup-

čij se sklepa mnogo v obojestransko zadovoljstvo.

— Iz Današnj ribji trg je bil bolj slabo založen, tem več pa je bilo zabih krakov, tolstih in poceni — po 0.50 Din do 1.50 kom. Interesenti za ribe so se pritoževali, da iste niso bile dovolj sveže ter izražali željo, da bi jih prodajali žive. Prodajali so morske ribe pod različnimi imeni, kakor »ceruc« (»cipeli«), »brade« itd. kg od 30 do 40 Din. Posebno vrsto ribe za kuhno, nazvano obadnica, so prodajali po 28 Din kg. Najdražje so bile ščuke po 40 Din kg. klmi pa so za polovico cenejši — po 20 Din. Rakovi ni bilo, sardelice še tokrat niso prispele.

— Iz Najmlajše Sokolsko društvo Ljubljana III priredi 14. t. m. ob 3. popoldne svojo prvo javno prireditev, združeno s telednim nastopom na senčnem vrtu restavracije g. Karla Kačiča na Dunajski cesti 58. Nastopi deca in naraščaj. Sodelovala bo odlična godba. Sprejem gostov ob pol 3. popoldne na Dunajski cesti 58. Bratje in sestre so pridni na delu. Ne bo manjkalo dobre kapljice in ne prigrizkov. Po nastopu velika vrtna veselica, pri kateri nastopi iz prijaznosti tudi naš priznani pevski kvartet Glasbene Matice itd. Bogatega srečolova ne bo manjkalo. Plešnice bodo tudi pripravljene. Pridite in podprite našo plemenito akcijo, da bo naša prireditev in manifestacija do sokolske ideje dokumentirala, da delamo in se trudimo v dobrobit vzgoje naše dece in naraščaja, kakor tudi vseh Bežigradskih somestnikov, ki pošteno mislijo. V primeru slabega vremena bo prireditev teden dni pozneje. Zdravo.

— Iz Opozorilo invalidom in vdovam iz Ljubljane in okolice. G. minister za socialno politiko in narodno zdravje je dal sredstvom odboru Udruženja vojni invalidov v Beogradu na razpolago nekovo soto za pomoč študentom vojnim sirotam. Opozorjamo vojne sirote in sicer samo one, ki obiskujejo srednje šole, ako so neobhodno potrebne pomoči, da se zglase — prošnjami v tajništvo krajevnega odbora Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani med uradnimi urami najkasneje do 19. tm. Krajevni odbor tudi obvešča članstvo, da so razpisane nove trafike in sicer v Ljubljani Gameljah, v Zbiljah (občina Medvedo) in v koloniji na Galjevi. Eventualni reflektanti naj se zglašijo najkasneje do 15. septembra t. l.

— Iz Ob začetku šolskega leta opozarja Gremilj trgovcev v Ljubljani učence, di-jake in njihove starše, da učno sobo po odloku bivšega velikega župana in šefa prosvetnega oddelka ne sme pobirati po šolah nikakih prispevkov za skupno nabavljanje šolskih potrebščin, kakor tudi ne sme agitirati za kako poedino trdko. Vse trgovine s šolskimi potrebščinami imajo blago, ustrežajoče šolskim predpisom, in učno sobo ne sme na primer zaradi barve ovitka zvezkov in podobnega pošiljati učence le v gotove trgovine. Diaki in njihovi starši imajo pravico nabavljati šolske potrebšchine pri onem trgovcu, pri katerem sami hočejo. Gremilj trgovcev vlnudno prosi, da mu prizadejajo javljati eventualne poedine primere, ki bi nasprotovale gornjim odredbam.

Iz Celja

— c Koroška razstava v Celju. Vsi oni, ki so pripravljeni dati na razpolago spominske predmete (lepeke, brošure, slike in slično) za koroško razstavo, ki se priredi v Celju o priliki 10letnice koroškega plebsicla, naj jih izročijo z označbo svojega imena do 20. t. m. na naslov: Dr. Ervin Mejak, Celje, Prešernova ulica 15. Poslani predmeti se takoj po razstavi vrnejo.

— c Cvetlični dan Podmladka Rdečega križa v Celju v prid šolske kuhinje na celjski meščanski šoli bo v nedeljo 14. septembra. Meščanstvo se vlnudno naproša, da blagovolji v čim izdatnejši meri prispevati v ta namen in naj ne odklanja malih pobiralec in pobiralk.

— c Iz policijske kronike. Trgovčec Franc Zengger je našel na cesti v Lučah 7. t. m. riavo usnjato žensko ročno torbico, v kateri je bilo 65 Din gotovine in več raznih malenkosti. — Zaradi umazane konkurence je bil ovaden policijski avtoizvošček Oskar R. iz Celja. — Zaradi navedbe napadnih osebnih podatkov je bil ovaden 18-letni hlapec Mihael D. iz Malih Dol pri Višnji vasi. Zaradi suma sleparstva in tatvine je bil aretiran Alojzij Z. iz zasedenega ozemlja.

— c Nova trgovina. V Grajski vasi je otvorila trdkka Julija Lubejeva novo trgovino z mešanim blagom.

— c Planinske koč Savinjske podružnice SPD bodo zatvorjene v torek 16. tm. in sicer: Kocbekov dom na Korošici ter Frischaufov dom na Okrešlju. — Tillerjeva in Piskernikova koč v Logarski dolini in Celjska koč so celo leto okrobovane ter z vsem potrebnim preskrbljene.

DOBER SVET.

— Papa, rešil sem skoro že vso križanko, samo zadnja beseda mi še manjka.

— Kar k mami pojdi, ona ima vedno pripravljeno zadnjo besedo.

Milijoni gredo za lepoto

Izdelovanje kozmetičnih sredstev se je v Ameriki po vojni neverjetno razvilo

Kje so časi, ko so pesniki opevali čisto lepoto naših deklet! Zdaj se lepote ne zanašajo več na naravno rdečico obraza, ne hodijo se zjutraj umivati k potokom, ne hodijo namakati nog v jutranjo roso. Zdaj se zatekajo ženske v drugačne salone, nego so vrtni ali gozdni saloni v prosti naravi. V Parizu se je začelo, preneslo se je v ruska mesta, toda Amerika je daleč prekosila Pariz in Moskvo. Zdaj stoji Amerika v ospredju ženskega kulta lepote, kajti v Ameriki se potroši za kozmetična sredstva vsako leto nad 100 milijonov Din. To priznavajo same ameriške tovarne, ki izdelujejo tako robo.

Veliko hrepenenje žensk po lepotičenju, ki pa doseže v pretežni večini primerov ravno nasprotno, datira šele od vojne, od takrat, ko se je pojavila moda kratkih las in ko je nastopila ta novotarija zmogovito pot po vsem svetu. Kratki lasje so zahtevali tudi drugačen negovan obraz in tako se je odprl ženskam nov svet. Mode so se lotile baletne in filmske zvezde in s tem ji je bil uspeh zasiguran. Saj vemo, kako navdušeni so ljudje za opicje posnemanja. Modri kratkih las je sledila moda slokih postav in kratkih kril. Modni diktatorji si zdaj sicer prizadevajo spraviti do veljave zopet daljša krila, toda proti sebi imajo ves ženski svet.

Težki milijoni, katere žrtvujejo Amerikance za svojo lepoto, pričajo, kako bojevito in ne glede na denarne žrtve se potegujejo za večno mladost, ki pa seveda navzlic vsem pripomočkom ne more biti trajna. Čim je zapustila ženska po vojni štiri stene in se postavila ob strani moža v borbi za obstanek, je spoznala, da si tem lažje pribori pot do vseh javnih poklicev, čim večjo pozornost posveča svojem osebnemu kultu. Od kar so v modi kratki lasje, igrajo saloni lepote zelo važno vlogo.

Sport

Propozicije

za propagandni juniorski lahkoatletski meeting ASK. Primorje v Ljubljani.

1. Akademski sportni klub Primorje v Ljubljani priredi na svojem igrišču, Dunajska cesta, dne 20. t. m. ob 14.45 in 24. t. m. ob 15. uri propagandni lahkoatletski meeting za juniorje kategorije A. B. in C. A. Atleti, ki še niso dokončali 14 let. t. j. atleti rojeni leta 1916—1917; B. Atleti, ki še niso dokončali 16 let t. j. atleti rojeni leta 1914—1915; C. Atleti, ki še niso dokončali 18 let t. j. atleti rojeni leta 1912—1913.

Za kategorijo A.: tek 60 m, tek 100 m, skok v višino, skok v daljavo, stafeta 4X100.

Za kategorijo B.: tek 100 m, tek 200 m, tek 1000 m, skok v daljavo, skok v višino, met diska 1.5 kg, met krogla 4 kg, met kopja 600 gr, stafeta 4X100.

Za kategorijo C.: tek 100 m, tek 200 m, tek 1500 m, skok v daljavo, skok v višino, troskok, skok ob palici, met kopja 600 gr, met diska 1.5 kg, met krogla 5 kg, stafeta 4X100, stafeta 4X800.

2. Tekmuje se po pravilih IJLAS-a. 3. Tekališče iz lesa, dolgo 395 m in ima dva nedvignjena zavoja. 4. Pravico nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani člani prirediteljskega kluba, nadalje vsi neverificirani atleti, ki niso člani nobenega kluba. 5. Prijave so proste prijavnine in je iste nasloviti na: g. Hermana Putinja, Livarska ul. 12 in sicer do 17. t. m. — Poedinačne prijave se sprejemajo pol ure pričetkom samega tekmovanja. 6. Prvo plasirani v vsaki disciplini prejme priznanico, atlet pa, ki doseže najboljšo rezultate v treh disciplinah po tabeli desetobojja, prejme lično plaketo.

A. S. K. Primorje v Ljubljani.

— Koturški Savez kraljevine Jugoslavije. Glavno tajništvo poroča vsem Saveznim klubom in vozačem, kateri žele sodelovati na »Državnem cestnem prvenstvu« v nedeljo, dne 14. t. m. v Krški vasi pri Brežicah, da jim je od min. saobračaja dovoljen železniški popust do Brežic. Tekmovalci, funkcionarji in ostalo članstvo, kateri posedujejo državne licence, kupi vozni listek do Brežic, kateri velja po potrdilu udeležbe od strani Saveza tudi za obratno vožnjo. Popust velja tudi za kolesa. Tekmovalci se imajo brezpogojno zglašiti v soboto, dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer v Narodnem domu. Klubova vodstva se pozivajo, da o tem obvestijo članstvo. — Triglavski pododbor v Ljubljani.

— Koturški Savez kraljevine Jugoslavije, Triglavski pododbor v Ljubljani, razpisuje prvenstveno dirko v smislu splošne-

Še l. 1910 je bilo v Newyorku samo okrog 300 salonov lepote, zdaj jih je pa že nad 3000 in najmanj 75 odstotkov žensk po ameriških mestih spada med njihove stalne klijentke. Od l. 1918 se je zaslužek teh podjetij najmanj potrojil. Evropski strokovnjak na polju kozmetike je izjavil: »Ko sem prišel v Ameriko, so zahajale v salone samo bogate dame, umetnice in boljše prostitutke. Vse druge so se dale česati samo za poroke, družabne prireditve ali fotografiranje. Zdaj se da česati vsaka zaposlena ženska in žene priseljenec prav nič ne zaostajajo za Amerikankami. Marsikatera pusti voziček z otrokom pri vratih, da si da ostrici ali ondilirati lasce.

Tudi barvanje las se je v Ameriki najmanj podesetorilo. Naloga salonov lepote pa ni izčrpana samo s česanjem in barvanjem las, kajti pogosto je salon lepote poklican dati obrazu novo privlačnost in mikavnost. Pri tem delu so zaposleni strokovnjaki in dame se rade podvržejo tej moderni torturi. Najnovejša ameriška pridobitev so posebne posvetovalnice, kjer dobe ženske nasvete, kako naj skrbje za svoje lase in negujejo telo. Dama pride v okusno opremljen salon, kjer dobi nasvete navadno od samega šefa. Svetuje ji, kakšna mora biti pričeska, kakšna kozmetična sredstva naj rabi, kako odstraniti gube, kakšen parfum naj rabi, katera barva pristaja njenemu obrazu itd. V Ameriki imajo že tudi strokovne šole za to novo »vedo« in statistika jih naveda 325, v katerih se uči 50.000 učenik in učencev. Dobre moči na tem polju zaslužijo tedensko do 60 dolarjev poleg daril in provizije, nekatere pa celo 200 do 300 dolarjev. Zanimiva je statistika kozmetičnih sredstev v Ameriki. L. 1914 so izdelali v Ameriki za 16.889.101 dolar kozmetičnih sredstev, l. 1927 pa že za 141.488.000 dolarjev tako, da lahko prištevamo zdaj to stroko že k veleindustriji.

ga saveznega pravilnika II. del § 35 in 36, katere se vrši v nedeljo, dne 21. septembra 1930 na krožni progi Grosuplje—Krka—Stična—Višnja gora—Grosuplje in sicer za »prvorazredne« km 200, juniorji km 80. Predsedniki kolesarskih klubov, včlanjeni v Triglavskem pododboru se opozarjajo na točno izvedbo razpisa, ter so osebno odgovorni za pravočasne prijave v smislu točk 3, 4 in 5 splošnih določil. — Upravni odbor.

— Gostovanje HASK-a v Ljubljani. V nedeljo 14. t. m. ob 16.30 Ilirija: HASK. Namesto napovedane savezne pokalne tekme s brodsko Marsonijo, ki jo je JNS v zadnjem trenutku odgodil, je sklenila večrati Ilirija prijateljsko tekmo s prvakom Zagreb, podsaveza Hrvatskim akademskim sportnim klubom iz Zagreba, enim najboljših in najbolj renomiranih predstavnikov jugoslovanskega nogometnega sporta. Naša sportna publika goji do HASK-a od nekdaj posebne simpatije in bo gotovo tudi njegovo nedeljsko gostovanje sprejela z veseljem. HASK se je zavezal nastopiti proti Iliriji kompleten, pa tudi Ilirija, ki je morala nastopiti v zadnjih tekmah in zlasti proti Vill. SV z mešanim moštvom, ima za nedeljo na razpolago kompleten team, s katerim HASK ne bo imel lahkega posla.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 12. septembra.

Adolf Oppitz, trgovski potnik iz Češkoslovaške je prijavił policiji, da je včeraj pozabil pri blagajni v Celju, ko je kupil karto iz Celja do Ljubljane, denarnico z okoli 3000 Din. Oppitz je pogrešil denarnico šele, ko se je pripeljal v Ljubljano. Brzjavil je takoj prometni pisarni v Celje, če so morda našli denarnico. Odgovorili so mu, da je niso našli in da jo je najbrže pobral kakšen potnik.

Rudolf Kopčau, poslovođji, stanujočemu na Mivki in Karolu Črnič, železničarju v kurilnici II., je neznan storilec pokvaril kolesa, ki sta ju imela spravljena na dvorišču kavarne »Central« in jima napravil več sto Din škodo.

Rim, 12. septembra. Ognjenik Stromboli je začel nenadoma bruhati. Ognjenik je v polnem delovanju. Lava se je usula po obronkih in je uničila mnoga naselja. Iz ogroženih krajev poročajo tudi o človeških žrtvah.

Vinko Jesenovec, 31 letni gozdni delavec iz Kokre pri Predvorju, se je v gozdu pri delu vseknil v levo koleno.

Ivanka Zaplotnik, 4 letna hči čevljarkega pomočnika iz Tržiča, je med igro skočila z neke ograje in si zlomila levo nogo.

Anton Podlogar, 40 letni kurjač drž. železnice, stanujoč na Dolenjski cesti 24, je včeraj sekal doma drva in se po nesreči vseknil v levo roko.

Največja tajna

(Turška pravljica).

— O, Allah, z mnogimi tajnami si prepredeš naše življenje, a največja med njimi je ženska. Slabotna in brez volje vlada kroni tvojega stvarstva, v katero si vložil s svojimi božanstvenimi rokami svojo mogočnost.

Car pravovernih, sultan Mahmud, večna mu slava, in njegov vezir sta obšla in za hip je obema zaprlo sapo. Nekaj korakov vstran je stal pred starim grobom starec z dolgo sivo brado. Zatopljen v molitev je zrl pobožno v stambulsko nebo. Končno se je dotaknil s čelom zemlje, vstal je in vzkliknil:

O, Allah, iz nje si napravil najslabotnejše bitje in vendar vlada vsemu svetovju. Ni na svetu moža, ki bi se ne bal žene. Čeprav je plaha in vedno pripravljena ustrašiti se najmanjšega mrčesa, ukroti s svojim pogledom najkrvoločnejšo zver. Zadostuje, da zatepta z nogo, pa zadrhti ves svet. Kadar plaka, plakajo tudi oni, ki se smejejo. Kadar se smeje, se smejejo tudi oni, ki plakajo strilih src. Ženi so carstva igračke, a igračke, katere jim prinašamo z vročo željo, da bi nas njihove nežne, bele ročice božale, so carstva.

O, Allah, z mnogimi tajnami si prepredeš naše življenje, a največja med njimi je ženska. Ona vlada moškemu tudi če pade iz oblakov na zemljo in je pokopana zelo globoko.

Stari Mollah si je bil začel otesati prst s kolen, ko je stopil predenj sultan.

— Kdo si, o čudni človek, da imaš toliko povedati Allahu?

Mollah ni odgovoril. Premeril je sultana radovedno od pete do glave in že je hotel oditi, ko ga je sultan zadržal rekoč:

— Nikar se tako ne žuri, starček. Povedati ti moram, da je tvoja modrost pomešana z glupostjo.

— Kakor so med tepci tudi modrija-mi.

Sultan je srdito pogledal starca. Hotel je koznovati njegovo predrznost, pa se je premagal.

— Kakor vse kaže, si prepričan, da sva si enaka. Naj bo, ne bom ti dokazoval, da si v zmoti. Pripravljen sem celo izpolniti ti vsako željo, čeprav bi moral tvojo predrznost kaznovati. Zahvali se svoji sivi bradi, da se te glava še drži. Izvoli torej izraziti svojo željo.

— Nočem zlorabljati tvoje dobrotljivosti in zato bom skromen. Toda to, kar bi rad imel, je večje od tvojega neizmernega bogastva. Daj mi samo dovoljenje, da smem izterjati eno liro od vsakega moža, ki se boji svoje žene.

Sultan je potegnil iz žepa pečat, pritisnil ga je na papir in izročil dovoljenje starcu.

— Pojdi, toda pomni, da te dam natakniti na kol, če se vrneš raztrgan in bos, kakršen si zdaj. Allah je ustvaril ženo, da je podložna možu, ne pa da mu ukazuje in vlada.

— Zgodi se tvoja volja, — je dejal starec in si zataknil dovoljenje za pas. Globoko se je priklonil in se napotil čez pokopališče po svetu. Sultan se je ozrl

na njegovo sključeno postavo in nehotno se je nasmehnil. Tudi vezir, ki je molče poslušal pogovor, se je pomilovalno nasmehnil. Sultanove besede so se mu zdele višek modrosti, starčeve pa višek zabotosti.

Vezir ni imel poguma pokazati se modrega, kakor je bil njegov gospodar, niti glupega, kakor je bil podložnik.

— Kako pa ti misliš? — je vprašal sultan nepričakovano svojega vezirja.

— Mar so vse neumnosti enake?

— Ne, različne so, vladar. Ta je ena izmed tisočerih. No, zahvaljena bodi previdnost, da se gradi na plečih takih-le tepcev svet, namenjen nam.

Sultan Mahmud je zapovedal enemu svojih služabnikov, naj mu prinese slonokoščeno šatuljo, da odloži zlato, z demanti posuto verižico, visečo okrog njegovega vratu. Potem je stopil k oknu, pritisnil čelo na steklo in se zagledal na Bospor v vsej njegovi čarobni krasoti. Dolgo je sultan opazoval parnike in oči so se mu iskrale ob pogledu na toliko bogastvo.

— Vse to je torej moje in odvisno samo od moje volje, — je pomislil. — In če hočem, lahko na mah ustavim vse življenje na suhem in na vodi. Zadostuje, da zapovem, pa bo vse storjeno. Sam Allah mi je dal oblast in zato se ne bojim nikogar, razen samega sebe.

Zatopljen v te misli, sultan ni slišal, kako ga je vezir dvakrat poklical.

— Vladar vseh vladarjev, stari Mollah bi rad stopil pred tvoje jasno obličje.

— Kaj? — je vprašal zamišljeni sultan in se obrnil.

— V zlatih oblačilih se je vrnil in rad bi se pokazal svojemu gospodarju.

— Kdo? ... Kdo? ... Ha! ... Da! ...

Zdaj se pa že spominjam. To je tisti starec s pokopališča. Privedi ga!

Kmalu je stal starec pred sultanom. Grbe ni imel več. Njegov obraz je bil gladek, nobene gube ni bilo na njem.

— Glej ga, glej, kako se je pomladil! — je vzkliknil sultan presenečeno.

Starec se je nasmehnil, češ, evo kaj napravi zadovoljstvo.

— Dolgo se nisva videla, — je nadaljeval sultan. — Če se ne motim, je minilo že pet let. Mislim sem, da si se že preselil v raj.

— Ne, samo tri leta se nisva videla. Kar se pa raja tiče, moram priznati, da se še ne nameravam preseliti tja, ker se mi predobro godi.

Sultan je zadovoljno potrepljal starčka po rami, rekoč:

— Tako je prav. Žel bi, da ostaneš vedno tak! Kako si pa opravil z davki?

— Evo, vebodi, stojeci na dvorišču, so natovorjeni s cekini.

Sultan si je pogladil brado.

— Ali si mi prinesel bogato darilo, kakor se spodobi podložniku?

— Zelo bogato, vladar vseh vladarjev.

In že so se začeli lahni koraki.

— Zelo bogato darilo ... Mlado Čerkesko, najlepše dekle na svetu.

— Psst ... psst! Tiho, da naju ne sliši sultanka! Evo, že prihaja. Molči!

Pozneje mi poveš vse podrobno. Zdaj mi pa pripoveduj kaj drugega.

Starec se je ozrl na vse strani in zašepetal:

— Vladar vseh vladarjev, plačaj davke!

O, Allah, z mnogimi tajnami si prepredeš naše življenje, a največja med njimi je ženska.

Burna preteklost poglavarja sekte

Varšavska policija je odkrila sekto, katero je vodil pravi tip pustolovca in sleparja

V Varšavi je odkrila policija sekto martinistov, katerih vodja Česlav Czyski je bil aretiran in po zaslišanju izpuščen. Preiskava proti njemu se pa nadaljuje. Z zvezi s tem pišejo poljski listi o bogati kriminalni preteklosti poglavarja sektantov, kateremu je odkazano odlično mesto tudi v klasičnem Wulffenovem kriminološkem delu.

Czyski je bil rojen 1. 1845. na ruskem Poljskem in svojo karijero je začel kot učitelj na ljudski šoli. Obenem je pridno študiral okultistično literaturo. Imel je izredne hipnotizerske sposobnosti, katere je v polni meri izrabljal in odiral hipnotizirane žrtve tako, da je vedno dobro živel. Ko je bil star 30 let, je odpotoval v Nemčijo, kjer je prirejal predavanja in navezal stike z nemško aristokracijo. Mnoge nemške aristokrate je lečil s hipnozo. Med drugimi se je seznanil tudi s sestrično bivšega cesarja Viljema grofica Seylitz, katero je s sugestijo tako omamiral, da se je proti volji svoje rodbine poročila z njim. Kmalu je pa prišlo na dan, da je Czyski že oženjen, obenem se je pa izkazalo, da gre za drzno mistifikacijo. Pustolovca in cesarjevo sestrično je namreč poročil v pastirja preoblečeni pustolovec pajdaš. Groficična rodbina je pustolovskega Poljaka ovadila, bil je aretiran in obsojen na 3 leta težke ječe.

Kazen je odsedel v Berlinu, od koder je krenil v Pariz, kjer se je seznanil s pariškima okultistoma Louisom Charcotom in znanim dr. Gerhardom Encausom, primarijem bolnice za duševne bolezni v Charite. Dr. Encausse, znan v okultistični literaturi kot dr. Paps, je bil najbolje informiran o početju magov in sam je bil velemoster sekte martinistov. Czyski je ostal pri njem več let v praksi in v bolnici v Charite je hipnotiziral bolnike. Ta čas si je pridobil tri doktorske diplome raznih zakonitih akademij. Potem ga je poslala sekta martinistov v Rusijo, kjer je prišel na carski dvor. Carico je imel kmalu v oblasti in z njeno pomočjo je dobil na dvoru velik vpliv. Njegova moč pa ni trajala dolgo. Neki dvorni dami, sorodnici carja Nikolaja II. je izvalil mnogo denarja, s katerim si je kupil veleposelstvo v vologodski guberniji. S tem se je na dvoru kompromitiral. Navzlic temu je pa posloval še nekaj let v Petrogradu, kjer je veljal splošno za velikega čarodeja.

Dolga minuta.

— Kako to, gospod svetnik, da vas včeraj ni bilo na običajno partijo taroka?

— Ves večer sem presedel doma. Žena je šla namreč za minuto k svoji prijateljici.

ki hudo kompromitirajo mnoge sodnike, policijske uradnike, finančnike, politike itd. Baje je bil Zuta iniciator atentata na urednika »Chicago Tribune« Linglea. Tolpa razbojnikov ga je napadla v hotelu v Delafieldu in za čela streljali po njem iz strojnih pušk. V Chicagu so našli sejfe, v katerih so dokazali, da so mnoga industrijska podjetja in ugledni politiki v tesni zvezi z zločinci, da o korupciji med sodniki in policijskimi uradniki sploh ne govorimo. Nakazila in potrdila pričajo, da je zaslužil Zuta s svojo bando milijone dolarjev v nekaj mesecih, da je vtihotapljal alkohol in mamila ter ustanavljal igralnice, ne da bi ga kdo oviral. V enem mesecu je kasiral nad 400.000 dolarjev. Nekemu sodniku je poslal ček za 5500 dolarjev, drugi sodnik višjega sodišča je dobil ček za 250 dolarjev, neki senator dva čeka po 200 dolarjev, neki policijski uradnik 3500 dolarjev. Zuta je trošil mnogo tudi za volitve, da bi prišel do političnega vpliva. Njegova korupcija je bila razpredena po vsem javnem življenju.

Nekaj nasvetov zakonskim ženam

Ameriški listi priobčujejo nasvete zakonskim ženam, ki navzlic mnogim izkušnjam ne morejo ali pa nečejo razumeti zakaj ne kažejo moške več zmisla za domače ognjišče. Mož, je rečeno v nasvetih, nima rad, če dobi za obed kot desert zabavljanje na služkinjo ali tarnanje kako razposajeni in neposlušni so otroci. Nobenemu možu tudi ni ustreženo, če mu žena navaja za vzgled drugega moža, češ kako je marljiv in točen, kako lepo napreduje v službi itd., mož da vedno po obedu prednost dobri cigari pred svarilom naj ne kadi, ker je nikotin škodljiv. Posebno neprijetno je možu, če hoče žena na zabavo, dasi on po celodnevem delu hrepeni po počitku.

Nobenega zakonskega moža ne bo bolj mikalo domov, če ga žena pred odhodom vpraša: Ali prideš zopet tako pozno? Ne bom te čakala, kar sama pojdem v gledališče. Če hoče žena da se bo počutil mož res dobro doma, ne sme storiti ničesar kar mu ne ugaja. Vsak žena lahko ugotovi kaj možu ugaja in kaj ne. Ni velika umetnost navezati moža na dom. Treba je samo malo dobre volje in samozatajevanja.

DOKAZ.

— Tale gospod ima gotovo tesno stanovanje.

— Od kod pa veš to?

— Njegov pes maha z repom od zgoraj navzdol namesto na desno in na levo.

MED PRIJATELJICAMI

— Vedno sem imela neko čudno slutnjo, da bom umrla mlada.

— Vidiš, pa se ti slutnja ni izpolnila.

ZACETEK SOLE.

— Torej, kako ti je ugajalo v šoli, Mihec?

— Ne bilo bi napačno, samo če bi ne bilo učitelja.

Korupcija v Ameriki

Z nezaželenim posetom newyorškega poglavarja vlomilske tolpe Jacka Diamonda je bila zopet enkrat obrnjena pozornost evropskega tiska na čudne razmere v Ameriki, kjer je organizirani zločin javno priznan. Istočasno je nastal v Chicagu, v tem glavnem sedežu zločincev velik škandal, v katerega so zapleteni odlični predstavniki industrije, sodni svetniki, senatorji, policijski komisarji itd. Nedavno je namreč konkurenčna vlomilska tolpa ustrelila poglavarja tako zvanih gangsterjev Jacka Zuta. Tako je pač usoda skoro vseh vodilnih tolovajev. Čeprav je navada, da se daje taki gospodje pokopati v srebrnih krstah, so pokopali Zuto v navadni leseni krsti. Toda mrtvi poglavar razbojniške tolpe je po smrti še bolj nevaren, kakor je bil v življenju.

Zuta je imel vzorno organizirano knjigovodstvo, točno je beležil vse dohodke in izdatke. Zapustil je celo pisarno, v kateri so našli dokumente,

»Mali oglasi«

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakoh. Za odgovor znakmo! — Na vprašanje brez znakmo ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Obiskovalcem velesejma

se vjudno priporoča velika zaloga in razstava dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških in igračnih vozčkov. Prvo vrstno blago, nizke cene. Ceniki franco. — »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles, otroških vozčkov in delov, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4 (postaja cestne železnice). 2342

Klavirji in pianina

„Dalibor“ (ČSR) opetovano razstavljamo na Velesejmu v Ljubljani, paviljon E od 31. VIII. do 15. IX. 1930. Izrabite to priliko za nakup prvovrstnega instrumenta »Dalibor« poceni in pod ugodnimi plačilnimi pogoji. 72/T

Deske III a za obijanje, kratke za mizarje oblane za pode — prodaja po zelo nizki ceni — »ILIRIJA«, LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 46. Telefon 2820 in 25—95. 71/T

Malinovec

z najfinejšim sladkorjem vkuhan, brez vsake kemične pri-mesi. Garantirano očiščeno, se dobi v lekarni Dr. G. Piccoli, Ljubljana. — I kg 20.— Din. Pri pečenju nam raz-raz-raz pošlji se po pošti in železnici. 78/T

Uradnik

večleten pisarnovodja v odv. pisarni in trg. podjetju, perfektno slov., nemški in srbohrv. korespondent, knjigovodja, stenograf, strojeopisec išče službe. Ponudbe pod »Perfekt« na upravo »Slov. Narod.« 2211

PLETILJO IN ŠIVILJO ENTLARICO

event. za splošno entlanje, veščo, sprejemem za takoj. Plača po dogovoru. Hrana in stanovanje v hiši. — Anton Sever, Semič, Belokrajina. 2410

LEPO POSESTVO

18 oralov, letošnji pridelek sadja in vina, kamnolom za ceste, ki se gradi, napredaj. Potreben kapital 60.000 Din. Vpraša se v pisarni dr. Kodermana, Maribor, Aleksandrova 12. 2409

DVE SOBI

lepi, v I. nadstropju Miklošičeve ceste 14 — se odda tako za pisarno ali stanovanje. 2364

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mestn trg 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in solnčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo — točno in solidno. —

Morske ribe
danes večja izbira - posebno tunj (tunina) na ražnju. Cene zmerne.

OPERNA KLET
Gledališka ul. št. 2

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlovskih opekarn »ILOVAC«, dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo

»EKONOM«, generalno zastopstvo za Dravsko banovino, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7.

Poceni in vendar najboljše je SEVERJEVA OTOMANA

32 peresi v sedežu in 4 v zglavju; velikost 185 x 78. Cena Din 570.— do 850.— po izbiri preobleke. — Zahtevajte vzorce!

najboljši material!

RUDOLF SEVER, Ljubljana;
Marijin trg št. 2

Pričetkom šolskega leta

imajo starši velike izdatke za šoloobvezne otroke in dijake, zato opozarjamo že sedaj starše, da si ogledajo našo bogato zalogo narejenih oblek in zimskih sukenj znamke »TIVAR«, katere prodajamo po originalnih tovarniških cenah. Kdor kupi pri nas obleko, si prihrani ogromne izdatke, ker so cene »TIVAR« oblek sledeče:

Oblekce za otroke od 3—6 let	Din 110.—
Oblekce za fante od 7—10 let	> 130.—
Oblekce za fante od 11—15 let	> 200.—
Obleke za moške vsake velikosti	> 240.—
Obleke za moške vsake vel., boljše	> 290.—
Raglan za fante	> 290.—
Raglan za odrasle	> 450.—
Zimske suknje	> 300.—
Posamezne hlače	> 89.—
Modne hlače	> 150.—
Volnene struške hlače	> 150.—

Razen tega opozarjamo, da imamo vedno v zalogi fine črne in modre kamgarne obleke od Din 690—790.

Izvrstna izdelava. Blago dobro.

Cene brez konkurence. Postrežba solidna.

Samoprodaja »TIVAR« oblek

IVAN KOS, družba z o. z.,
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 23 in Celovška cesta 63.

Makulturni papir

kg à Din 4.—

prodaja uprava »Slovenskega Naroda«

Ob 4., 8 in 10
Emil Janning
kot profesor Rath v prvem svojem govorečem velefilmu

SINJI ANGEL

Izven sporeda Micky miška v strel-skih jarkih.

Elitni Kino Matic